

UDK: 355.3(450Venezia=163.42)“16/17“

Izvorni znanstveni rad

Prilježeno 7. siječnja 2021.

DOI: 10.38003/zrffs.14.2

Lovorka Čoralić
Hrvatski institut za povijest
HR-Zagreb, Opatička 10
lovorka@isp.hr

SPLIĆANI U MLETAČKIM PREKOMORSKIM PJEŠAČKIM POSTROJBAMA U 18. STOLJEĆU

Sažetak

Tijekom ranoga novovjekovlja, a ponajprije u vrijeme mletačko-osmanskih ratova u 17. i 18. stoljeću, okosnicu mletačkih prekojadranskih kopnenih snaga činile su postrojbe pod nazivom *Fanti oltramarini* i *Croati a cavallo* (*Cavalleria Croati*), unovačene ponajprije s mletačkih posjeda od mletačkih stečevina u Istri do albanskoga i grčkoga uzmorja. Nastavljajući se na prethodna istraživanja problematike udjela Hrvata u mletačkim prekomorskim postrojbama u ranome novom vijeku, o čemu svjedoče i prethodno objavljeni radovi, u ovome se prilogu središnja tema istraživanja odnosi na udio Splićana u navedenim vojnim postrojbama tijekom 18. stoljeća. Rad je zasnovan na raščlambi gradiva pohranjena u Državnome arhivu u Veneciji (*Archivio di Stato di Venezia*) (fond: *Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli*) u sklopu kojega su za navedeno razdoblje sačuvani cjeloviti popisi vojnoga ljudstva unutar pukovnija i satnija. Analiziraju se, temeljem sačuvanih podataka, njihovi osobni podatci, kao i fizičke značajke (dob, statura, boja kose). Raščlamba dokumenata pokazuje da su u brojčanome smislu Splićani činili jednu od najbrojnijih hrvatskih regionalnih formacija u mletačkome pješaštvu. Razvidno je, nadalje, kako su vojnim postrojbama u kojima su djelovali splitski pješaci zapovijedali istaknuti onovremeni vojni zapovjednici, zavičajem iz Dalmacije i Boke, a razvidno je i da su postrojbe (satnije, odnosno pukovnije) bile izrazito mobilne i raspoređivane diljem mletačkih kopnenih i prekomorskih stečevina. Na kraju rada zaključuje se kako problematika udjela Hrvata u mletačkim vojnim postrojbama, u ovome slučaju Splićana, zahvaljujući bogatstvu izvora ostavlja još dovoljno prostora za buduća znanstvena istraživanja. U prilogu se donosi zbiran popis dosada istraženih pješaka iz Splita u mletačkim prekomorskim pješačkim postrojbama.

Ključne riječi: Dalmacija, *Fanti oltramarini*, Mletačka Republika, povijest 18. stoljeća, Split, vojna povijest

1. Uvodne napomene. Cilj rada

Profesionalne vojne postrojbe zavičajem sa širega područja mletačkih stečevina duž istočnojadranske obale i unutrašnjosti (*Fanti oltramarini* – pješaštvo i *Croati a cavallo* ili *Cavalleria Croati* – konjaništvo) u ranome su novovjekovlju bile jedna od okosnica kopnenih snaga *Serenissime*. Ratovali su duž svih mletačkih bojišta od sjeverne Dalmacije do grčkih otoka, a u mirnodopsko vrijeme bili su stacionirani

na mletačkim posjedima (u gradovima i važnim utvrdama) od Veneta (*terraferma*) do Peloponeza. Proučavanje njihova ustroja i djelovanja neizostavan je prinos poznavanju i hrvatske i sveukupne vojne povijesti Mletačke Republike, ali i širih sastavnica hrvatsko-mletačkih odnosa u ranome novom vijeku.¹

U proteklim su godinama proučeni brojni spisi iz Državnoga muzeja u Veneciji (*Archivio di Stato di Venezia*) (dalje: RI-ASVe-0715; fond: *Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli*, dalje: *Inquisitori ... pubblici ruoli*) koji nam, nakon njihove raščlambe, dodatno rasvjetljavaju sastavnice iz povijesti prethodno navedenih postrojba. U sklopu ovih istraživanja obrađeni su i u znanstvenim radovima predstavljeni brojni visoki mletački časnici (iz pješačkih i konjaničkih jedinica: pukovnija/*reggimento* i njima pripadajućih satnija/*compagnia*) zavičajem ponajprije iz Dalmacije i Boke kotorske te je pritom posebno raščlanjen i sastav njihova vojnoga ljudstva. Jednako su tako predmet istraživanja – vezanih za istu problematiku – bili i časnici, dočasnici i vojnici iz pojedinih gradova, manjih naselja ili regionalnih područja od Ugarske do Albanije.²

Ovaj se rad nastavlja na prethodna istraživanja i usmjeren je na pješačke vojnike iz grada Splita u mletačkim kopnenim snagama.³ Kao temeljni izvor poslužili su nam spisi, odnosno popisi unovačenih vojnika mletačkih pješačkih postrojba iz spomenutoga fonda državne magistrature *Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli*. U središnjem i najvažnijem dijelu rada posebno će se raščlaniti niz sastavnica o Splićanima u rečenim postrojbama. Te su teme brojčani pokazatelji (broj vojnika), vremenski okvir njihova spominjanja (popisivanja), raspoređenost i omjer uključenosti u pojedine rodove, dobna struktura, fizičke značajke (statura, boja kose), trajanje vojne službe, zapovjedni kadar satnija i pukovnija u kojima su djelovali, kao i mjesta njihova stacioniranja u trenutku nastanka pojedinoga popisa. Budući da je tijekom proteklih desetak godina istraženo više od 50 % spisa iz fonda navedene magistrature, vjerujemo da je uzorak kojim raspoložemo dovoljan za preciznu raščlambu svih tema koje će ovdje biti predmetom obrade. Na kraju rada donijet ćemo, prema dosadašnjemu stupnju istraživanja, cjelovit popis svih Splićana zabilježenih u postrojbama *Fanti oltramarini* zajedno s pripadajućim signaturama spisa.⁴

2. Raščlamba arhivskih spisa

Splićani su u popisima pripadnika mletačkih pješačkih snaga bilježeni na jednoobrazan način. Popisivači su, uz manja odstupanja, upisivali ime, očevo ime i

1 O mletačkim kopnenim snagama u ranome novom vijeku, posebno s obzirom na novačenja duž istočnoga Jadrana detaljnije vidi neke važnije bibliografske jedinice: Sabalich 1909; Sabalich 1928: 279–300; Berlam 1935: 47–58; Stanojević 1970; Concina 1972; Peričić 1993: 219–232; Favalaro 1995; Peričić 2000: 195–200; Mayhew 2008; Madunić 2012; Vrandečić 2013; Markulin 2014: 91–142; Markulin 2015; Markulin 2016: 159–196. Zasebno o postrojbama mletačkih prekomorskih pješaka vidi u: Čoralić i Katušić 2012^a: 250–252. U navedenim se radovima mogu o navedenoj problematici pronaći i druge bibliografske jedinice.

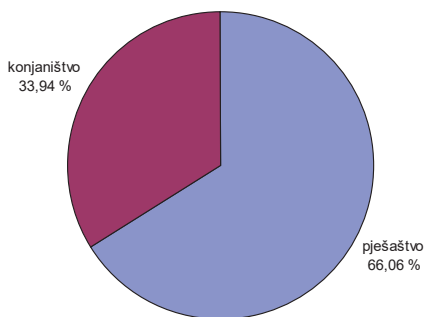
2 O regionalnim skupinama hrvatskih vojnika u mletačkim postrojbama vidi neke radove: Čoralić 2013^a: 11–25; Čoralić 2013^b: 523–546; Čoralić 2014: 119–127; Čoralić 2015^a: 292–309; Čoralić 2015^b: 35–55; Čoralić 2015^c: 173–198; Čoralić i Katušić 2013: 159–183; Čoralić i Katušić 2017^a: 163–178.

3 S obzirom na opsežnost gradiva o splitskim prekomorskim kopnenim vojnicima u 18. stoljeću, u ovome radu neće biti obuhvaćeni konjanici (osim koliko je to nužno radi usporedbe) o kojima se priprema zaseban rad.

4 S obzirom da ćemo na kraju rada uz svakoga vojnika navesti signaturu svežnja u kojem su sadržani odgovarajući podatci, tijekom teksta nećemo bilješke opterećivati dodatnim bilježenjem.

prezime vojnika, odnosno časnika ili dočasnika, mjesto njihova podrijetla (*Spalato, Spalatro, de Spalato*), naziv pukovnije i satnije kojoj je dotični vojnik pripadao, kao i mjesto njezina trenutačnoga djelovanja i popisivanja. Uz navedeno, ponekad su, ali ne redovito, bilježeni i osobni podatci o vojnicima (dob, statura i boja kose). Upravo će ovdje navedeni podatci u nastavku rada biti predmetom pomnije obrade. Imena i prezimena ovdje analiziranih Splićana najčešće su upisana u talijanskim (venetiziranim) oblicima, ali je katkada zabilježen i njihov hrvatski oblik.

Broj dosada istraženih pješačkih vojnika iz Splita u mletačkim prekojadranskim pješačkim postrojbama iznosio je 109, a broj je konjanika bio 56. Takav je omjer (66,06 % prema 33,94 %; vidi: *Grafikon 1*) očekivan, posebno kada se radi o vojnicima iz uzornih gradova i s otoka.⁵ Usporedbe radi, kada je riječ o vojnicima iz Drniša, Imotskoga i Sinja, dakle iz dalmatinskoga zaleđa, evidentna je prevaga konjanika.⁶ Razlog tomu možemo tražiti u činjenici da je stanovništvo zaleđa, gotovo netom oslobođenoga osmanske vlasti, bilo usmjereno na poljodjelske aktivnosti, stočarstvo, kao i na tranzitnu trgovinu. Za to su kao sredstvo svakodnevnoga rada konji bili neophodni te je stoga rečena populacija bila vičnija vještinama koje su bile prijeko potrebne profesionalnim vojnicima u postrojbama konjaništva. Nasuprot tomu, gradsko stanovništvo ponajprije je bilo usmjereno na obrte, trgovinu i pomorstvo, odnosno na zanimanja koja najčešće nisu bila u bliskoj vezi s poljodjelstvom i stočarstvom. Isto tako, potrebno je napomenuti da su konjaničke postrojbe u odnosu na pješaštvo bile financijski znatno skuplje i manje mobilne te je tijekom preustroja mletačke vojske nakon prestanka mletačko-osmanskih ratova (Požarevački mir, 1718.) njihova brojnost smanjena. Uz sve navedeno proizlazi činjenica da prevaga pješaka, barem kada je riječ o gradskome stanovništvu, nije neočekivana iako su i tu, ovisno o pojedinome razdoblju, moguća određena odstupanja.

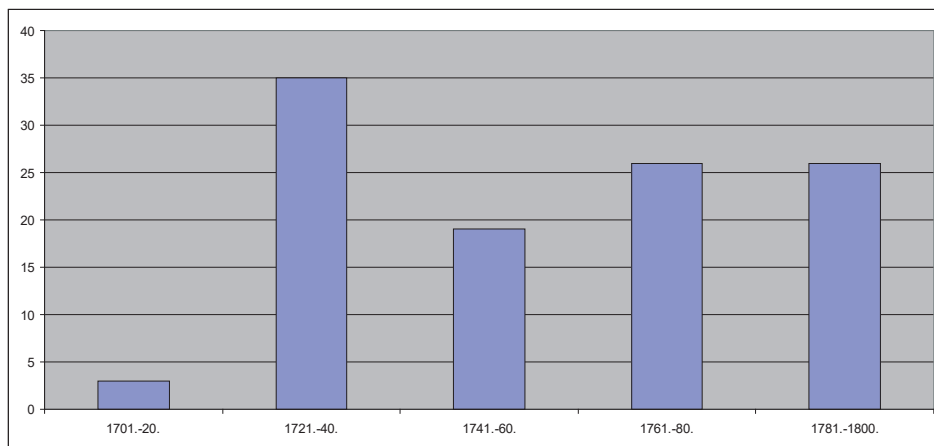

Grafikon 1: Omjer zastupljenosti Splićana u pješačkim postrojbama

5 Primjerice, iz Šibenika bilježimo 53,81 % pješaka i 46,19 % konjanika, a iz Trogira 66,27 % pješaka i 33,73 % konjanika. Vidi u Čoralić i Katušić 2016: 151. Rad o vojnicima iz Trogira pripremljen je te su ovdje dobiveni izračuni u skladu s provedenim istraživanjima.

6 Omjer prema navedenim gradovima iznosi: Drniš 80,81 % konjanika i 19,19 % pješaka; Imotski 61,90 % konjanika i 38,10 % pješaka; Sinj i Cetinska krajina 60,53 % konjanika i 39,47 % pješaka. Izračuni su dobiveni prethodnom znanstvenom obradom istoga izvora temeljem kojega je načinjen i ovaj rad o splitskim prekomorskim vojnicima. O udjelu prekomorskih vojnika iz navedenih gradova pripremljene su ili se pripremaju zasebne znanstvene studije.

Vremenski okvir djelovanja pješaka iz Splita u postrojbama *Fanti oltramaringi* zorno nam pokazuje kako su bili prisutni tijekom cijeloga 18. stoljeća (vidi: *Grafikon 2*). Njihov spomen u početnim godinama 18. stoljeća nije bio velik, ali izrazito raste već od oko 1720. godine te do 1740. godine postiže najveću brojnost. U kasnije promatranom razdoblju (1741. – 1760.) broj pješaka iz Splita opada, ali potom, u zadnjih četrdeset godina stoljeća, ponovno postiže zapaženu učestalost.

Grafikon 2: Vremenski okvir bilježenja splitskih pješaka u analiziranim vrelima

Kada je riječ o početnome, odnosno najstarijem spominjanju kojega od splitskih pješaka, izdvaja se 1715. godina kada je u Kotoru upisan Antun Torov, pripadnik satnije kapetana (*capitano*) Jakova Paskvalija u sastavu pukovnije Stjepana Buće. Završne ubilježbe pješaka iz Splita datiraju u posljednje godine opstojanja *Serenissime*, točnije u 1796. godinu. Riječ je o vojnicima Ivanu Didoviću (osobna satnija pukovnika / *colonnello* Jurja Mitrovića, Mletci), braći Andriji i Vicku Kaliterna (satnija kapetana Jerolima Michielija Vitturija, pukovnika Nikole Medina, Mleci) i Frani Raretiću (osobna satnija pukovnika Vicka Michielija Vitturija, Mletci), a sve ovdje navedene satnije popisane su na Silvestrovo rečene godine.

Na ovo se razmatranje izravno nadovezuju i podatci koji se odnose na trajanje, odnosno na dužinu vojne službe. Iako je pretežit broj splitskih pješaka zabilježen samo jednokratno, relativno velik uzorak kojim raspoložemo omogućuje nam uvid u višegodišnje profesionalno djelovanje ovih vojnika u pojedinim pješačkim satnijama i pukovnijama. Konkretni primjeri koji o tome kazuju odnose se na vojnike Dumu Cvitkovića (pukovnika Benedikta Paskvalija, satnija Jerolima Smeće, Mletci, 1766. – 1775.) i Ivana Gašparca (pukovnika Stjepana Buće, satnija pukovnika Josipa Antuna Fanfonje, Mletci, 1725. – 1734.) koji se kontinuirano spominju tijekom devetogodišnjega razdoblja. Uz navedene, najdužu vojnu službu (deset godina) bilježimo u primjeru braće Antuna i Josipa Tripovića, koji se u osobnim satnijama pukovnika Benedikta Paskvalija spominju od 1762. do 1772. godine, a bili su stacionirani i popisivani u raznim mletačkim uporištima duž Veneta.

Prema dosadašnjim istraživanjima spomenutoga arhivskog fonda, u popisima pripadnika pješačkih postrojba Mletačke Republike ne bilježimo Splitske koji su obnašali više ili

visoke časničke činove (kapetani, bojnici, pukovnici i drugo). Iako je, međutim, poznato da su odvjetci splitskih obitelji Alberti, Marjanović, Papali i drugih tijekom ranoga novog vijeka obnašali dužnosti kapetana i/ili guvernadura pojedinih teritorijalnih jedinica na lokalnoj razini, često kao zapovjednici nekih utvrda ili postrojba teritorijalne milicije (cernide, krajine),⁷ u ovdje analiziranim postrojbama izvori ih ne bilježe. Stoga ćemo se ovdje osvrnuti na bilježenje splitskih pješačkih dočasnika i obnašatelja specijaliziranih služba u vojnim jedinicama. Kada je riječ o dočasnicima, Splićane u nekoliko primjera bilježimo u činu narednika (*sargente*), a konkretno su to Niko Nenović/Ninović (osobna satnija pukovnika Benedikta Paskvalija, Bergamo, 1769. – 1770.) i Antun Tripović (osobna satnija pukovnika Benedikta Paskvalija, različita mjesta popisivanja, 1762. – 1772.). Nadalje, nešto je više splitskih pješaka obnašalo čin kaplara (*caporal*). To su Marko Cvitić (pukovnija Antuna Kumbata, satnija kapetana Andrije Medina, Mletci, 1750.),⁸ Vicko Kaliterna (pukovnija Nikole Medina, satnija kapetana Jerolima Franje Michielija Vitturija, Mletci, 1796.), Vicko Paterni (pukovnija bojnika vojske / *sargente maggiore di battaglia* Ivana Kumbata, satnija kapetana Ivana Maine/Krapovića, Poreč, 1734.), Antun Santinović (pukovnija Nikole Medina, satnija kapetana Petra Medina, Mletci, 1793.), Pavao Solerić/Solarić (osobna satnija bojnika vojske Petra Corponesea, Mletci, 1727. i pukovnija Stjepana Buće, satnija kapetana Antuna Markovića, Mletci, 1734.) i Josip Tripović (osobna satnija pukovnika Benedikta Paskvalija, Zadar, 1762.). Kada je riječ o obnašateljima specijaliziranih služba u pješačkim jedinicama, a najčešće je riječ o glazbenoj pratnji, izdvajaju se bubnjari (*tamburo*) Toma Fontana (pukovnija Stjepana Buće, satnija pukovnika Josipa Antuna Fanfonje, Hvar, 1734.), Šimun Kačić (pukovnija Nikole Medina, satnija dopukovnika / *tenente colonnello* Donà Cleve, Kotor, 1788.) i Josip Micali (osobna satnija pukovnika Antuna Markovića, različita mjesta popisivanja, 1759. – 1767.).

Jedna od istraživačke pozornosti vrijedna sastavnica odnosi se na uključenost u pješačke postrojbe vojnika koji su zasigurno bili iz iste obitelji. U primjeru Splićana bilježimo više takvih primjera. Primjerice, kao otac i sin u rasponu od 1781. do 1788. godine spominju se Antun Franjin Bilić i njegov sin Ivan, prisutni u različitim pukovnijama i satnijama (Antun: pukovnija Marka Đikanovića, satnija kapetana Mihovila Zavorovića, Mletci, 1781.; Ivan: pukovnija Nikole Medina, satnija dopukovnika Donà Cleve, Kotor, 1788.); Božo Micali i Josip Božin (raspon od 1753. do 1767. godine; osobne satnije pukovnika Antuna Markovića; različita mjesta popisivanja), kao i Pavao i Juraj Solerić/Solarić, zabilježeni u izvorima od 1726. do 1762. godine (pukovnije Stjepana Buće, Petra Corponesea i Tripuna Štukanovića; različita mjesta popisivanja).⁹ Nadalje, u nekoliko se primjera u pješačkim postrojbama bilježe i braća. Izrijekom su to Dujam i Matija Franković (sinovi Andrije), istovremeno zabilježeni u pukovnji Nikole Scutarija (satnija dopukovnika Vicka Michielija Vitturija, Zadar, 1789.). Približno su istih godina upisana i braća Andrija i Vicko Kaliterna, sinovi Dujma, pripadnici pukovnije Nikole Medina u sastavu satnije kapetana Jerolima Franje Michielija Vitturija (Mletci, 1796.). Isti slučaj popisivanja na istome mjestu i na isti datum, bilježimo i u primjeru braće Andrije i Antuna Lakića (sinovi Franje), a koji su popisani u osobnoj satnji pukovnika Šimuna Corponesea u Zadru 1720. godine. Naposljetku, u nizu navođenja primjera sudjelovanja vojnika iz

7 Peričić 1993: 229–230; Markulin 2015: passim.

8 Cvitić je naveden kao kaplar u pričuvu (*caporal riformato*).

9 U primjeru obitelji Solerić moguće je da se radi o djedu i unuku ili o stricu i nećaku.

istih splitskih obitelji, možemo spomenuti i braću Antuna i Josipa Tripovića (sinovi Frane), koji su u rasponu od 1762. do 1772. bili djelatni u osobnoj satniji pukovnika Benedikta Paskvalija (različita mjesta popisivanja).

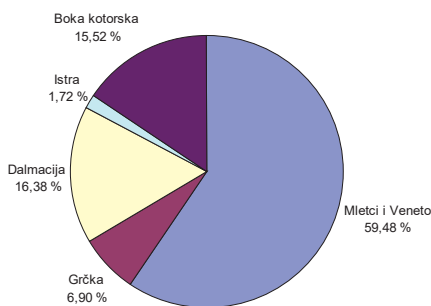
Važnu sastavnicu ovoga istraživanja čini i raščlamba Splicišana prema njihovim dobnim i fizičkim značajkama. Podatci o tome nisu redovito upisivani, ali je uzorak dovoljno velik da je moguće iskazati određena zapažanja. Kada je riječ o dobi, splitski pješaci u mletačkoj vojnoj službi imali su u prosjeku 26 godina. Nasuprot tome i usporedbe radi, prosječna je dob konjanika (*Croati a cavallo*) iz Splita iznosila je 34 godine. Ovdje je potrebno napomenuti kako je razlika između prosječne dobi pješaka i konjanika očekivana. Naime, u konjaničke su postrojbe mahom pristupali stariji, prokušaniji vojnici vještiji ratovanju te su nerijetko već i prije uključivani u vojnu službu. Nasuprot tomu, pješake se smatralo manje elitnim vojnim rodом za koji je bilo potrebno manje znanja i vještina te je dobnа granica njihova pristupanja mogla biti znatno niža. U primjeru splitskih pješaka najmađi (stari 18 godina) zabilježeni vojnici bili su (prema prvotnom bilježenju u izvoru) Valentin Baša (pukovnika Benedikta Paskvalija, satnija kapetana Jerolima Smeće, Udine, 1773.), Antun Kaštelan (pukovnika bojnika vojske Petra Corponesea, satnija kapetana Koleandra Corponesea, Zadar, 1728.), bubnjar Josip Micali (osobna satnija pukovnika Antuna Markovića, Mletci, 1761.) i Josip Sponzulić (pukovnika Marka Đikanovića, satnija kapetana Mihovila Zavorovića, Mletci, 1781.). Kada je riječ o najstarijim splitskim pješacima u ovoj mletačkoj profesionalnoj kopnenoj postrojbі možemo izdvojiti Pavu Žderića starog 45 godina (pukovnika Stjepana Buće, satnija kapetana Antuna Markovića, Brescia, 1729.) i Dujma Andruza (Ambrozo), pedesetogodišnjaka u satniji kapetana Antuna Kumbata (pukovnika bojnika vojske Ivana Kumbata, Krf, 1724.).

Iako neredovito, popisivači su donosili i podatke o fizičkom izgledu pješčkih vojnika. Splicišane su, kao i pretežit broj drugih popisanih vojnika, službenici najčešće bilježili kao osobe prosječnoga, srednjega rasta (*ordinario*). Iznimke bilježimo u primjeru nekolicine vojnika koji su opaženi kao visoki (*alto*) ili niski (*basso*). U primjeru prvonavedenih (visokih) vojnika, to su primjerice splitski pješaci Mihovil Filipović (osobna satnija pukovnika Antuna Markovića, Mletci, 1761.), Ivan Lačina (pukovnika Nikole Scutarija, satnija kapetana Marka Antuna Scutarija, Kotor, 1793.), Jure Marić (osobna satnija pukovnika Antuna Kumbata, Mletci, 1748.), Ivan Tomijanović (osobna satnija bojnika vojske Petra Corponesea, Mletci, 1727.) i drugi. Kada je riječ o pješacima koji su bili nižega rasta, možemo kao primjer spomenuti Ivana Kupašića (osobna satnija bojnika vojske Petra Corponesea, Mletci i Zadar, 1727. – 1728.), Radivoja Medića (pukovnika Petra Corponesea, satnija kapetana Koleandra Corponesea, Zadar, 1728.), Ivana Morettija (prethodno spomenuta satnija Koleandra Corponesea popisana u Zadru 1728. godine) i Ivana Valca (Valaz), pripadnika satnije kapetana Antuna Markovića u pukovnici Stjepana Buće (Mletci, 1734.).

Boja kose također je prisutna u dijelu popisa koji se odnosi na fizičke karakteristike vojnika. Splicišani su, kao i većina drugih vojnika, opažani kao smeđokosi (*castagno*), ali bilježimo i nekoliko drugačijih percepcija izgleda nekolicine iz ovdje istraživane skupine. To su sjedokos (*grisso*) pedesetogodišnji pješak Dujam Andruzo (prethodno spomenut), kao i crnokosi vojnici (*nero*) Antun Galoni (Galvanis; osobna satnija bojnika vojske Petra Corponesea, Mletci, 1728.), Božo Micali (osobna satnija pukovnika Antuna

Markovića, različita mjesta popisivanja, 1761. – 1767.), Stipan Stanić (osobna satnija pukovnika Antuna Kumbata, Mletci i Verona, 1748. – 1749.) i drugi.

Satnije pojedinih mletačkih pješačkih i konjaničkih pukovnija bile su tijekom 18. stoljeća, a osobito nakon okončanja posljednjega mletačko-osmanskog rata, stacionirane u glavnim vojnim uporišnim točkama *Serenissime*. To su gradovi-utvrde duž mletačkoga kopnenog posjeda diljem Veneta, odnosno *terraferme* (Mletci – Lido, Padova, Treviso, Palmanova, Verona, Bergamo, Udine i druga), vodeća uporišta duž istočnoga Jadrana (Zadar, Split, Kotor) te nakon Požarevačkoga mira 1718. godine preostale mletačke stečevine u grčkome arhipelagu. Jedinice su, kako vrela svjedoče, bile vrlo mobilne te se pojedine satnije u rasponu od nekoliko godina bilježe na raznim lokacijama. Statistički promatrano (vidi: *Grafikon 3*), splitski se pješaci, odnosno postrojbe u kojima su djelovali, najčešće bilježe na području Veneta – u Mletcima i duž mletačkih gradova diljem *terraferme* (59,48 % u omjeru svih spomenutih mjesta popisivanja satnija i pukovnija). Unutar toga područja prevagu imaju Mletci (tamošnja vojna baza na Lidu – zborni mjesto unovačenih vojnika odakle su se pojedine postrojbe upućivale na vršenje vojne službe), Bergamo, Brescia, Padova i Verona, a osim navedenih gradova na području su Veneta kao mjesta stacioniranja postrojba u kojima su djelovali splitski *Fanti oltramaringi* učestalije zabilježeni još i Palmanova, Soleschiano i Udine. Dalmatinski su gradovi i utvrde u postotnome omjeru djelovanja ovdje analiziranih splitskih vojnika zastupljeni sa 16,38 %. Prednjači Zadar – onovremena prijestolnica Dalmacije i najvažnije strateško mletačko uporište na istočnome Jadranu, a od drugih gradova zabilježen je još samo Hvar. Kada je riječ o Boki, splitski su vojnici zabilježeni isključivo u Kotoru (15,52 %), glavnome gradu mletačke pokrajine (*Albania Veneta*) koji je tijekom 18. stoljeća predstavljao vodeću mletačku obrambenu utvrdu prema osmanskim posjedima u neposrednome zaleđu toga dijela Jadrana. Naposljetku, splitski su pješaci zabilježeni i u Grčkoj, odnosno u tamošnjem središnjem uporištu *Serenissime* na Krfu (6,90 %), kao i u Istri (Poreč: 1,72 %).

Grafikon 3: Mjesta popisivanja splitskih pješaka

Popisi redovito sadrže imena zapovjednika pojedinih pukovnija. Takvi nam podatci otkrivaju niz imena zapaženih onovremenih mletačkih vojnih zapovjednika zavičajem s istočne obale Jadrana. Navođenje njihovih imena svojevrstan je pregled istaknutih hrvatskih časnika (kao i časnika drugih narodnosti) koji su pod stijegom Privredre Republike imali zapažena

postignuća. Stoga ćemo radi boljega razumijevanja konteksta djelovanja pješaka iz Splita u mletačkim kopnenim postrojbama osnovne podatke o tim visokim vojnim časnicima navesti nešto podrobnije. Kada je riječ o časnicima iz Dalmacije potrebno je izdvojiti Ivana Kumbata (Kumbatović, *Combat, Combat*) i njegova sina Antuna, zavičajem iz Kaštela, djelatnih u prvoj polovici 18. stoljeća.¹⁰ Krajem 18. stoljeća kao pješački pukovnik djelovao je i Juraj Mitrović, zavičajem vjerojatno iz zadarsko-biogradskoga zaleđa,¹¹ a zapovjedni su čin obnašali i Petar Corponese (kraj 17. i prva desetljeća 18. stoljeća) – visoki časnik (bojnik vojske) podrijetlom iz talijanske obitelji koja je pokoljenjima davala zapažen prinos vojnoj povijesti Dalmacije.¹² Naposljetku, čin pješačkoga pukovnika u postrojbama u kojima su opaženi splitski pješaci obnašao je i plemić Trogira Vicko Michieli Vitturi.¹³ Nadalje, izrazito je velik broj bokeljskih visokih časnika zabilježen u funkciji zapovjednika splitskih pješačkih vojnika. To su, navedimo one najvažnije, kotorski plemić Benedikt Paskvali,¹⁴ djelatlan od oko 1750. do sedamdesetih godina 18. stoljeća (pred kraj života i general), kao i Bokelji (zavičajem iz Kotora i Perasta) Stjepan Buća,¹⁵ Tripun Štukanović,¹⁶ Jerolim Smeća,¹⁷ Tripun Vicko Burović,¹⁸ vojni inženjer Antun Marković iz Budve,¹⁹ kao i pukovnik Nikola Medin zavičajem iz Kaštel Lastve (današnji Petrovac).²⁰ Nadalje, po visini stečenih činova (pukovnik, general) i službama (guvernadur mletačko-osmanskoga pograničja u Crnoj Gori) svakako je potrebno spomenuti i budvanskoga plemića Marka Antuna Bubića, zapaženu figuru istočnojadranske i mletačke vojne povijesti u drugoj polovici 18. stoljeća.²¹ Naposljetku, Splićani se katkada bilježe i kao pješački vojnici i niži časnici u postrojbama kojima su zapovijedali mletački časnici crnogorskoga i albanskoga podrijetla. To su Ivan Krapović, zavičajem s područja Maina,²² Marko Đikanović iz Crmnice²³ te Albanac Marko Ginni.²⁴ Svi ovdje izdvojeni zapovjednici postrojba u kojima su djelovali splitski pješaci postigli su, kako je razvidno, visoke časničke činove, a neki su od

- 10 O članovima obitelji Kumbat podrobnije vidi u Čoralić i Katušić 2015: 143–183. Gradivo o njihovu vojnom djelovanju pohranjeno je u: RI-ASVe-0715, *Inquisitori ... pubblici ruoli*, b. 546–550.
- 11 Gradivo o vojnom djelovanju Jurja Mitrovića u: RI-ASVe-0715, *Inquisitori ... pubblici ruoli*, b. 663.
- 12 Gradivo o vojnome djelovanju Petra Corponesea pohranjeno je u RI-ASVe-0715, *Inquisitori ... pubblici ruoli*, b. 551–552.
- 13 Podrobnije vidi u Čoralić i Markulin 2019^b: 361–405. Gradivo o vojnome djelovanju Vicka Michielija Vitturija pohranjeno je u: RI-ASVe-0715, *Inquisitori ... pubblici ruoli*, b. 454, 643–647.
- 14 Podrobnije vidi u Čoralić i Markulin 2018^a: 393–428. Gradivo o vojnome djelovanju Benedikta Paskvalija pohranjeno je u: RI-ASVe-0715, *Inquisitori ... pubblici ruoli*, b. 671–675.
- 15 Podrobnije vidi u Čoralić i Markulin 2019^a: 261–294. Gradivo o vojnome djelovanju Stjepana Buće pohranjeno je u RI-ASVe-0715, *Inquisitori ... pubblici ruoli*, b. 501–510.
- 16 Podrobnije vidi u Čoralić i Katušić 2012^b: 385–410. Gradivo o vojnome djelovanju Tripuna Štukanovića pohranjeno je u RI-ASVe-0715, *Inquisitori ... pubblici ruoli*, b. 703.
- 17 Podrobnije vidi u Čoralić i Katušić 2017^b: 289–314. Gradivo o vojnome djelovanju Jerolima Smeće pohranjeno je u RI-ASVe-0715, *Inquisitori ... pubblici ruoli*, b. 702.
- 18 Gradivo o vojnome djelovanju Tripuna Vicka Burovića pohranjeno je u RI-ASVe-0715, *Inquisitori ... pubblici ruoli*, b. 511–526.
- 19 Podrobnije vidi u Čoralić i Markulin 2018^b: 167–204. Gradivo o vojnome djelovanju Antuna Markovića pohranjeno je u RI-ASVe-0715, *Inquisitori ... pubblici ruoli*, b. 634–639.
- 20 Gradivo o djelovanju Nikole Medina u činu pukovnika pohranjeno je u RI-ASVe-0715, *Inquisitori ... pubblici ruoli*, b. 650–655.
- 21 Podrobnije vidi u Čoralić i Katušić 2010: 139–172. Gradivo o vojnome djelovanju Marka Antuna Bubića pohranjeno je u RI-ASVe-0715, *Inquisitori ... pubblici ruoli*, b. 450, 499–500, 604A.
- 22 Podrobnije vidi u Čoralić 2011^b: 81–106. Gradivo o vojnome djelovanju Ivana Krapovića pohranjeno je u RI-ASVe-0715, *Inquisitori ... pubblici ruoli*, b. 600A, 629–633.
- 23 Podrobnije vidi u Čoralić 2011^a: 63–86. Gradivo o vojnome djelovanju Marka Đikanovića pohranjeno je u RI-ASVe-0715, *Inquisitori ... pubblici ruoli*, b. 599, 600A, 604A.
- 24 Gradivo o vojnome djelovanju Marka Ginnija u RI-ASVe-0715, *Inquisitori ... pubblici ruoli*, b. 604A.

njih – poput Marka Antuna Bubića, Ivana Kumbata ili Benedikta Paskvalija – koncem karijere imenovani generalima. Ovdje izrečeni podatci o njima stoga su dodatno nastojanje da se Splićani kao jedna od vojnički mnogoljudnih hrvatskih zavičajnih skupina u mletačkoj vojsci kontekstualiziraju i smjeste u širi okvir:

3. ZAKLJUČAK

Zapažen udio Hrvata u mletačkim prekojadranskim postrojbama tijekom dugoga niza stoljeća dominacije *Serenissime* nad pretežitim dijelom istočnoga Jadrana činjenica je koja nije prijeporna. Ista je vrlo dobro dokumentirana u vrelima, ali još uvijek iziskuje istraživačku pozornost i pregnuća. U ovome prilogu, koji je nastavak prethodno provedenih istraživanja u Državnome arhivu u Veneciji (*Archivio di Stato di Venezia*), obrađuje se udio Splićana u mletačkoj prekomorskoj profesionalnoj pješačkoj postrojbama poznatoj pod nazivom *Fanti oltramaringhi*. Istraživanje raspoloživa uzorka (spisi mletačke magistrature *Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli*) pokazuje da su Splićani brojčano činili vrlo brojnu hrvatsku regionalnu vojničku skupinu unutar postrojba prekomorskih pješaka. Kontinuirano su prisutni tijekom cijelog 18. stoljeća (posebno od dvadesetih godina), a mjesta njihova djelovanja (stacioniranja, popisivanja) odražavaju rasprostranjenost mletačkih stečevina od *terraferme*, preko Istre i Dalmacije, do Boke i Grčke te posvjedočuju o mobilnosti elitnih mletačkih kopnenih jedinica. Nadalje, Splićani su se, promatrajući ih u kontekstu cjelovita uzorka hrvatskih vojnika u rečenim kopnenim snagama *Serenissime*, uklapali u opću sliku vojnika toga vremena. Oni su najčešće srednjega rasta, smeđokosi su ili crnokosi, a prosječna životna dob u kojoj su zabilježeni u izvoru iznosi 26 godina. Rečeni popisi pješaka otkrivaju nam i cijeli niz prezimena koja vjerujemo mogu biti zanimljiv izvor za proučavanje onovremene splitske onomastike. Nadalje, istraživanjem djelovanja splitskih vojnika otkrivamo i cijeli niz drugih tada uglednih vojnih zapovjednika zavičajem od Zadra do Crne Gore koji su u vrijeme svoje bogate karijere postizali najviše časničke činove i bivali zapaženim protagonistima vojne povijesti istočnoga Jadrana i Mletačke Republike u cjelini. Naposlijetku možemo zaključiti kako je istraživanje udjela Hrvata (kao i pripadnika drugih nacionalnih skupina), svrstanih unutar podjedinah regija, gradova i manjih naselja, uvijek otvorena tema koja iziskuje dodatna istraživačka pregnuća i rad na novim dokumentima, prvotno pohranjenima u Državnome arhivu u Veneciji (*Archivio di Stato di Venezia*) i Državnom arhivu u Zadru. Stoga vjerujemo da će se, kako se bude povećavao opseg i raznovrsnost korištena arhivskog građiva, spoznaje o ovdje navedenim i prezentiranim splitskim vojnicima u mletačkim kopnenim postrojbama višestruko proširiti novim znanstvenim saznanjima.

PRILOG: Popis splitskih pješaka zabilježenih u mletačkim prekomorskim postrojbama tijekom 18. stoljeća²⁵

25 Vojnici se navode abecednim slijedom, a uz osnovne podatke (prezime, ime, ime oca), navode se satnije (*compagnia*) i pukovnije (*reggimento*) unutar kojih su djelovali, vojni čin (u ovim primjerima dočasnički), osobne karakteristike (dob, stas, boja kose), mjesto i datum popisivanja te signatura (broj svežnja, odnosno buste) unutar arhivskoga fonda *Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli* u Državnome arhivu u Veneciji (*Archivio di Stato di Venezia*).

upis	osoba	prezime i ime	ime oca	čin ili služba	dob	stas	boja kose	satnija (zapovjednik)	pukovnija (zapovjednik)	mjesto i nadnevak popisa	busta	bilješka
1	1	Abbia, Ivan	Petar					kapetan Jacint Matiazzi	pukovnik Nikola Medin	Kotor, 10. 4. 1791.	b. 651	
2	2	Andruzo/Ambrozo, Dujam	Franjo		50	srednjega rasta	sjedokos	kapetan Antun Kumbat	bojnik vojske Ivan Kumbat	Krf, 1. 9. 1724.	b. 546	
3	2	Andruzo/Ambrozo, Dujam	Franjo		52	srednjega rasta	sjedokos	kapetan Antun Kumbat	bojnik vojske Ivan Kumbat	Mletci, 1. 3. 1726.	b. 547	
4	3	Antičić, Jerolim	Marin					kapetan Marko Antivari	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	Kotor, 25. 10. 1794.	b. 644	naknadno prekršten
5	4	Antunović, Ante	Ante					bojnik Tripun Buća	pukovnik Tripun Vicko Burović	Padova, 30. 6. 1740.	b. 514	
6	5	Baša/Bascia Valentin	Josip		18			kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Benedikt Paskvali	Udine, 16. 2. 1773.	b. 675	naknadno prekršten
7	6	Berić, Jakov	Dujam		22	srednjega rasta	smedokos	pukovnik Ivan Maina	pukovnik Ivan Maina	Zadar, 30. 9. 1738.	b. 629	
8	7	Bilanović, Stipan	Ivan					kapetan Danijel Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	Mletci, 5. 10. 1748.	b. 550	
9	8	Bilić, Antun	Franjo					kapetan Mihovil Zavorović	pukovnik Marko Đikanović	Mletci, 20. 9. 1781.	b. 599	
10	9	Bilić, Ivan	Antun					dopukovnik Donà Cleva	pukovnik Nikola Medin	Kotor, 7. 7. 1788.	b. 650	
11	10	Bokanić, Blaž	Matija		38	srednjega rasta	smedokos	kapetan Antun Kumbat	bojnik vojske Ivan Kumbat	Mletci, 30. 3. 1725.	b. 546	
12	11	Bolavić, Ante	Josip					kapetan Juraj Scordilli	pukovnik Ivan Maina	Kotor, 10. 6. 1770.	b. 633	naknadno prekršten
13	12	Bonačić, Ivan	Marko					pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	Zadar, 20. 11. 1753.	b. 634	
14	13	Brianović, Bare	Ivan					kapetan Juraj Scordilli	pukovnik Ivan Maina	Kotor, 10. 6. 1770.	b. 633	naknadno prekršten
15	14	Budišić, Ante	Anđelo					bojnik Tripun Buća	pukovnik Tripun Vicko Burović	Padova, 30. 6. 1740.	b. 514	naknadno prekršten

16	15	Burić, Luka	Ivan						kapetan Aleksandar Rado Buća	pukovnik Tripun Šukanović	Mleći, 30. 4. 1762.	b. 703	
17	16	Curtini, Franjo	Gaetan	30	srednjega rasta	smeđokos			pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	Padova, 30. 6. 1736.	b. 506	
18	17	Cvitić, Marko	Ivan		kaplar u pričuvi			kapetan Andrija Medin	pukovnik Antun Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	Mleći, 28. 3. 1750.	b. 550	
19	18	Cvitković, Dume	Mate					kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Mleći, 17. 12. 1766.	b. 672	
20	18	Cvitković, Dume	Mate					kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Mleći, 7. 4. 1767.	b. 673	
21	18	Cvitković, Dume	Mate					kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Mleći, 5. 6. 1770.	b. 674	
22	18	Cvitković, Dume	Mate					kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Nikola Scutari	pukovnik Nikola Scutari	Mleći, 30. 5. 1775.	b. 697	
23	19	Damjanović, Antun	Petar	22	srednjega rasta	smeđokos		kapetan Antun Marković	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	Bergamo, 22. 5. 1726.	b. 501	
24	19	Damjanović, Antun	Petar	25				kapetan Antun Marković	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	Brescia, 11. 1. 1729.	b. 503	
25	20	Didović, Ivan	Ivan					pukovnik Juraj Mitrović	pukovnik Juraj Mitrović	pukovnik Juraj Mitrović	Mleći, 31. 12. 1796.	b. 663	
26	21	Eterović, Petar	Jure	22	srednjega rasta	smeđokos		pukovnik Antun Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	Mleći, 29. 6. 1748.	b. 550	
27	22	Filipović, Mihovil	Marko	33	visok	crnokos		pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	Mleći, 3. 12. 1761.	b. 636	
28	23	Fontana, Toma	Ivan		bubnjar			pukovnik Josip Antun Fanfonja	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	Hvar, 1. 1. 1734.	b. 504	
29	24	Franchi, Filip	Antun	25	srednjega rasta	smeđokos		pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	Padova, 30. 6. 1736.	b. 506	
30	25	Franić, Josip	Bartol					kapetan Marko Antun Cristofoli	pukovnik Nikola Medin	pukovnik Nikola Medin	Kotor, 7. 10. 1791.	b. 651	
31	26	Franković, Dujam	Andrija					dopukovnik Vicko Michieli Vitturi	pukovnik Nikola Scutari	pukovnik Nikola Scutari	Zadar, 31. 8. 1789.	b. 701	

32	27	Franković, Matija	Andrija						dopukovnik Vicko Michieli Vitturi	pukovnik Nikola Scutari	Zadar, 31. 8. 1789.	b. 701	
33	28	Galoni/Galvanis, Antun	Roko	19	srednjega rasta	crnkos			bojnik vojske Petar Corponese	bojnik vojske Petar Corponese	Mletci, 28. 6. 1727.	b. 552	
34	28	Galoni/Galvanis, Antun	Roko	19	srednjega rasta	crnkos			bojnik vojske Petar Corponese	bojnik vojske Petar Corponese	Zadar, 29. 7. 1728.	b. 552	
35	29	Gašparac, Ivan	Dominik	34	srednjega rasta	smeđokos			pukovnik Josip Antun Fantonja	pukovnik Stjepan Buća	Mletci, 30. 3. 1725.	b. 501	
35	29	Gašparac, Ivan	Dominik	34	srednjega rasta	smeđokos			pukovnik Josip Antun Fantonja	pukovnik Stjepan Buća	Mletci, 1. 1. 1734.	b. 504	
36	30	Ivanković, Petar	Ivan						kapetan Filip Paštrović	pukovnik Marko Đikanović	Mletci, 6. 5. 1779.	b. 599	
37	31	Jerковиć, Todor	Ilija	22	srednjega rasta	smeđokos			kapetan Antun Kumbat	bojnik vojske Ivan Kumbat	Mletci, 30. 3. 1725.	b. 546	
38	32	Kačić, Šimun	Antun				bubnjar		dopukovnik Donà Cleva	pukovnik Nikola Medin	Kotor, 7. 7. 1788.	b. 650	
39	33	Kaliterna, Andrija	Dujam						kapetan Jerolim Franjo Michieli Vitturi	pukovnik Nikola Medin	Mletci, 31. 12. 1796.	b. 654	
40	34	Kaliterna, Vicko	Dujam				kaplar		kapetan Jerolim Franjo Michieli Vitturi	pukovnik Nikola Medin	Mletci, 31. 12. 1796.	b. 654	
41	35	Kasijan, Bartol	Petar						kapetan Antun Kumbat	bojnik vojske Ivan Kumbat	Padova, 17. 2. 1727.	b. 547	
42	36	Kastanić, Ante	Dujam						kapetan Marko Antun Scutari	pukovnik Nikola Scutari	Kotor, 30. 9. 1793.	b. 701	
43	37	Kaštelan, Antun	Božo	18	srednjega rasta	smeđokos			kapetan Koloandro Corponese	bojnik vojske Petar Corponese	Zadar, 18. 3. 1728.	b. 552	
44	38	Klemenović, Antun	Ivan						kapetan Danijel Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	Mletci, 5. 10. 1748.	b. 550	
45	39	Kolombarić, Augustin	Petar	19	srednjega rasta	smeđokos			kapetan Danijel Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	Mletci, 5. 10. 1748.	b. 550	naknadno prekrižen

46	40	Kornalović, Špiro	Ivan						kapetan Filip Paštrović	pukovnik Marko Đikanović	Mleći, 6. 5. 1779.	b. 599	
47	41	Kupišić, Ivan	Stipan		nizak	24	smeđokos		bojnik vojske Petar Corponese	bojnik vojske Petar Corponese	Mleći, 28. 6. 1727.	b. 552	
48	41	Kupišić, Ivan	Stipan		nizak	24	smeđokos		bojnik vojske Petar Corponese	bojnik vojske Petar Corponese	Zadar, 29. 7. 1728.	b. 552	naknadno prekrižen
49	42	Kusanović, Bartol	Petar		srednjega rasta	35	smeđokos		kapetan Antun Kumbat	bojnik vojske Ivan Kumbat	Mleći, 30. 3. 1725.	b. 546	
50	43	Lačina, Ivan	Martin		visok	22	smeđokos		kapetan Marko Antun Scutari	pukovnik Nikola Scutari	Kotor, 30. 9. 1793.	b. 701	
51	44	Lakić, Andrija	Franjo						pukovnik Šimun Corponese	pukovnik Šimun Corponese	Zadar, 21. 5. 1720.	b. 551	
52	45	Lakić, Antun	Franjo						pukovnik Šimun Corponese	pukovnik Šimun Corponese	Zadar, 21. 5. 1720.	b. 551	
53	46	Lisičić, Mate	Pave		srednjega rasta	20	smeđokos		pukovnik Antun Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	Mleći, 29. 6. 1748.	b. 550	
54	47	Livaković, Mihovil	Matija						kapetan Danijel Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	Mleći, 5. 10. 1748.	b. 550	
55	48	Livaković, Mijat	Božo		visok		smeđokos		dopukovnik Ivan Antun Burović	pukovnik Tripun Vicko Burović	Soleschiano, 29. 10. 1739.	b. 514	
56	49	Ložorić, Špiro	Antun						kapetan Juraj Vučetić	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	Kotor, 30. 9. 1793.	b. 644	prekrižen zbog dezertiranja
57	50	Majović, Julije	Josip						kapetan Filip Paštrović	pukovnik Marko Đikanović	Mleći, 6. 5. 1779.	b. 599	
58	51	Manistrić, Josip	Gaetan						kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Benedikt Paskvali	Mleći, 2. 12. 1765.	b. 671	
59	51	Manistrić, Josip	Gaetan						kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Benedikt Paskvali	Mleći, 17. 12. 1766.	b. 672	
60	51	Manistrić, Josip	Gaetan						kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Benedikt Paskvali	Mleći, 7. 4. 1767.	b. 673	
61	52	Maras, Ivan	Frane						kapetan Marko Antun Scutari	pukovnik Nikola Scutari	Kotor, 30. 9. 1793.	b. 701	
62	53	Marasinić/Marasović, Dominik				25			bojnik Ivan Maina/Krapović	bojnik vojske Ivan Kumbat	Krf, 1. 3. 1726.	b. 546	

63	54	Marić, Jure	Andrija		30	visok	smeđokos	pukovnik Antun Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	b. 550	Mletci, 29. 6. 1748.
64	54	Marić, Jure	Andrija		30	visok	smeđokos	pukovnik Antun Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	b. 550	Verona, 12. 4. 1749.
65	55	Martinčić, Pave	Ivan			srednjega rasta	smeđokos	pukovnik Antun Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	b. 550	Mletci, 29. 6. 1748.
66	56	Matević, Stipan	Frane					pukovnik Marko Antun Bubić	pukovnik Marko Antun Bubić	b. 500	Mletci, 29. 9. 1775.
67	56	Matević, Stipan	Frane					pukovnik Marko Antun Bubić	pukovnik Marko Antun Bubić	b. 500	Mletci, 21. 3. 1778.
68	56	Matević, Stipan	Frane					pukovnik Marko Antun Bubić	pukovnik Marko Antun Bubić	b. 499	Palmanova, 25. 6. 1779.
69	57	Medić, Radivoj	Radivoj		26	nizak	crnokos	kapetan Koloandro Corponese	bojnik vojske Petar Corponese	b. 552	Zadar, 18. 3. 1728.
70	58	Melović, Dujam	Antun					dopukovnik Nikola Scutari	pukovnik Benedikt Paskvali	b. 675	Krf, 10. 5. 1773.
71	59	Micali, Božo	Dominik				crnokos	pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	b. 634	Zadar, 20. 11. 1753.
72	59	Micali, Božo	Dominik		34	srednjega rasta	crnokos	pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	b. 636	Mletci, 3. 12. 1761.
73	59	Micali, Božo	Dominik		35	srednjega rasta	crnokos	pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	b. 637	Verona, 8. 5. 1763.
74	59	Micali, Božo	Dominik		43	srednjega rasta	crnokos	pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	b. 639	Krf, 1. 6. 1767.
75	60	Micali, Josip	Božo	bubnjar				pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	b. 635	Mletci, 30. 6. 1759.
76	60	Micali, Josip	Božo	bubnjar	18	nizak	smeđokos	pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	b. 636	Mletci, 3. 12. 1761.
77	60	Micali, Josip	Božo	bubnjar	19			pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	b. 637	Verona, 8. 5. 1763.
78	60	Micali, Josip	Božo	bubnjar				pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	b. 639	Krf, 1. 6. 1767.

79	61	Miletić, Ivan	Petar		23	srednjega rasta	smeđokos	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	Mletci, 24. 6. 1737.	b. 507	
80	61	Miletić, Ivan	Petar		26	srednjega rasta	smeđokos	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	Mletci, 1. 6. 1740.	b. 508	
81	62	Moretti, Ivan	Antun		20	nizak	smeđokos	kapetan Koloandro Corponese	bojnik vojske Petar Corponese	Zadar, 18. 3. 1728.	b. 552	
82	63	Nenović/Ninović, Niko	Jure	narednik				pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Bergamo, 28. 3. 1769.	b. 673	
83	63	Nenović/Ninović, Niko	Jure	narednik				pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Bergamo, 9. 11. 1770.	b. 674	
84	64	Paić, Marko	Frane		18			kapetan Aleksandar Rado	pukovnik Tripun Stukanović	Mletci, 30. 4. 1762.	b. 703	naknadno prekršten
85	65	Paterni, Vicko	Krsto	kaplar				kapetan Ivan Maina/Krapović	bojnik vojske Ivan Kumbat	Poreč, 14. 4. 1734.	b. 548	
86	66	Pavlović, Antun	Adam					kapetan Antun Kumbat	bojnik vojske Ivan Kumbat	Padova, 17. 2. 1727.	b. 547	
87	67	Pavlović, Frane	Mate					kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Benedikt Paskvali	Mletci, 2. 12. 1765.	b. 671	
88	67	Pavlović, Frane	Mate					kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Benedikt Paskvali	Mletci, 17. 12. 1766.	b. 672	
89	67	Pavlović, Frane	Mate					kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Benedikt Paskvali	Mletci, 7. 4. 1767.	b. 673	
90	67	Pavlović, Frane	Mate					kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Benedikt Paskvali	Mletci, 5. 6. 1770.	b. 674	naknadno prekršten
91	68	Penić, Marko	Ilija					pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Zadar, 18. 8. 1762.	b. 671	
92	69	Perinović, Antun	Ivan		28	srednjega rasta	smeđokos	kapetan Danijel Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	Mletci, 5. 10. 1748.	b. 550	
93	70	Perišić, Jure	Matija		40			kapetan Antun Marčević	pukovnik Stjepan Buća	Brescia, 11. 1. 1729.	b. 503	
94	71	Pešić, Juraj	Matija		43	srednjega rasta	smeđokos	kapetan Antun Marčević	pukovnik Stjepan Buća	Bergamo, 22. 5. 1726.	b. 501	

95	72	Pišetić, Josip	Ante						kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Benedikt Paskvali	Mletci, 2. 12. 1765.	b. 671	
96	72	Pišetić, Josip	Ante						kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Benedikt Paskvali	Mletci, 17. 12. 1766.	b. 672	
97	72	Pišetić, Josip	Ante						kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Benedikt Paskvali	Mletci, 7. 4. 1767.	b. 673	
98	73	Raretić, Frane	Frane						pukovnik Vicko Michieli Vitturi	pukovnik Vicko Michieli Vitturi	Mletci, 31. 12. 1796.	b. 646	
99	74	Rolević, Grgo	Luka						dopukovnik Donà Cleva	pukovnik Nikola Medin	Kotor, 7. 7. 1788.	b. 650	
100	75	Salvadori, Vicko	Krsittelj						bojnik Nikola Michieli Vitturi	pukovnik Nikola Medin	Hvar, 14. 9. 1791.	b. 651	
101	76	Santunović, Antun	Josip	kaplar					kapetan Petar Medin	pukovnik Nikola Medin	Mletci, 31. 5. 1793.	b. 652	
102	77	Smiraldić, Ante	Andrija						kapetan Gabrijel Medin	pukovnik Nikola Medin	Krf, 28. 8. 1794.	b. 652	
103	78	Smoić, Dujam	Dimo						kapetan Vicko Michieli Vitturi	pukovnik Marko Ginni	?, 1774. – 1779.	b. 604A	
104	79	Smoković, Vicko	Andrija						kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Benedikt Paskvali	Mletci, 2. 12. 1765.	b. 671	
105	79	Smoković, Vicko	Andrija						kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Benedikt Paskvali	Mletci, 17. 12. 1766.	b. 672	
106	79	Smoković, Vicko	Andrija						kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Benedikt Paskvali	Mletci, 5. 6. 1770.	b. 674	naknadno prekršten
107	80	Solenić/Solarić, Juraj	Luka		20				kapetan Aleksandar Rado	pukovnik Tripun Štukanović	Mletci, 30. 4. 1762.	b. 703	naknadno prekršten
108	81	Solenić/Solarić, Pavao	Juraj					srednjega rasta	kapetan Antun Marković	pukovnik Stjepan Buća	Bergamo, 22. 5. 1726.	b. 501	
109	81	Solenić/Solarić, Pavao	Juraj	kaplar		24		srednjega rasta	bojnik vojske Petar Corponese	bojnik vojske Petar Corponese	Mletci, 28. 6. 1727.	b. 552	
110	81	Solenić/Solarić, Pavao	Juraj	kaplar		24		srednjega rasta	bojnik vojske Petar Corponese	bojnik vojske Petar Corponese	Zadar, 29. 7. 1728.	b. 552	

111	81	Solerić/Solarić, Pavao	Juraj	kaplar		srednjega rasta	smeđokos	kapetan Antun Marković	pukovnik Stjepan Buča	Mletci, 31. 3. 1734.	b. 505	
112	82	Sponzulić, Josip	Jure	18	srednjega rasta	crnokos	kapetan Mihovil Zavorović	pukovnik Marko Đikanović	Mletci, 20. 9. 1781.	b. 599		
113	83	Stanić, Stipan	Petar	25	srednjega rasta	crnokos	kapetan Antun Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	Mletci, 29. 6. 1748.	b. 550		
114	83	Stanić, Stipan	Petar	25	srednjega rasta	crnokos	pukovnik Antun Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	Verona, 12. 4. 1749.	b. 550		
115	84	Staoš/Staso, Dujam	Josip	23	srednjega rasta	smeđokos	pukovnik Nikola Scutari	pukovnik Nikola Scutari	Udine, 5. 10. 1775.	b. 697		
116	85	Stipanović, Todor	Nikola				kapetan Danijel Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	Mletci, 5. 10. 1748.	b. 550		
117	86	Stojanović, Šime	Stjepan				kapetan Antun Kumbat	bojnik vojske Ivan Kumbat	Padova, 17. 2. 1727.	b. 547	naknadno prekršten	
118	87	Sulić, Antun	Ivan				kapetan Juraj Vučetić	pukovnik Vičko Michieli Vitturi	Kotor, 30. 9. 1793.	b. 644		
119	87	Sulić, Antun	Ivan				kapetan Marko Antivari	pukovnik Vičko Michieli Vitturi	Kotor, 25. 10. 1794.	b. 644		
120	88	Sušić, Petar	Ivan	25	visok	smeđokos	kapetan Antun Kumbat	bojnik vojske Ivan Kumbat	Mletci, 30. 3. 1725.	b. 546		
121	89	Šimić, Andrija	Bože				kapetan Jacint Matiazzi	pukovnik Nikola Medin	Kotor, 10. 4. 1791.	b. 651		
122	90	Škobalj, Luka	Mate				pukovnik Jerolim Smeća	pukovnik Jerolim Smeća	Brescia, 12. 8. 1794.	b. 702		
123	91	Tangar, Pere	Ivan	35	srednjega rasta	smeđokos	pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	Verona, 8. 5. 1763.	b. 637		
124	92	Telerović, Antun	Marko	26	srednjega rasta	smeđokos	pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	Mletci, 3. 12. 1761.	b. 636		
125	92	Telerović, Antun	Marko	27	srednjega rasta	smeđokos	pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	Verona, 8. 5. 1763.	b. 637		
126	92	Telerović, Antun	Marko		srednjega rasta	smeđokos	pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	Krf, 1. 6. 1767.	b. 639		

127	93	Terzić, Toma	Ante						pukovnik Marko Antun Bubić	pukovnik Marko Antun Bubić	Palmanova, 25. 6. 1779.	b. 499	naknadno prekršten
128	94	Tomčić, Stipan	Lovre						dopukovnik Donā Cleva	pukovnik Nikola Medin	Kotor, 7. 7. 1788.	b. 650	
129	95	Tomljanović, Ivan	Mile	20	visok	smeđokos			bojnik vojske Petar Corponese	bojnik vojske Petar Corponese	Mletci, 28. 6. 1727.	b. 552	
130	96	Torov, Antun	Danilo						kapetan Jakov Paskvali	pukovnik Stjepan Buća	Kotor, 19. 6. 1715.	b. 501	naknadno prekršten
131	97	Tripović, Antun	Frane			narednik			pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Zadar, 18. 8. 1762.	b. 671	
132	97	Tripović, Antun	Frane			narednik			pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Mletci, 1. 12. 1765.	b. 672	
133	97	Tripović, Antun	Frane			narednik			pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Verona, 24. 1. 1766.	b. 671	
134	97	Tripović, Antun	Frane			narednik			pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Bergamo, 28. 3. 1769.	b. 673	
135	97	Tripović, Antun	Frane			narednik			pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Bergamo, 31. 3. 1772.	b. 675	
136	98	Tripović, Josip	Frane			kaplar			pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Zadar, 18. 8. 1762.	b. 671	
137	98	Tripović, Josip	Frane			kaplar			pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Mletci, 1. 12. 1765.	b. 672	
138	98	Tripović, Josip	Frane			kaplar			pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Verona, 24. 1. 1766.	b. 674	
139	98	Tripović, Josip	Frane			kaplar			pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Bergamo, 28. 3. 1769.	b. 673	
140	98	Tripović, Josip	Frane			kaplar			pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Bergamo, 9. 11. 1770.	b. 674	
141	98	Tripović, Josip	Frane			kaplar			pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	Bergamo, 31. 3. 1772.	b. 675	
142	99	Tugar, Pere	Ivan						pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	Mletci, 30. 6. 1759.	b. 635	

143	100	Ungarev, Pere	Ivan						pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković	Zadar, 20. 11. 1753.	b. 634	
144	101	Valac/Valaz, Ivan	Frane	20	nizak	crnokos			kapetan Antun Marković	kapetan Stjepan Buča	Mleći, 31. 3. 1734.	b. 505	
145	102	Valentini, Petar	Andrija						kapetan Vichco Micheli Vitturi	pukovnik Marko Gimni	?, 1774. - 1779.	b. 604A	
146	103	Večerica, Pave	Jure						pukovnik Antun Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	Mleći, 29. 6. 1748.	b. 550	
147	103	Večerica, Pave	Jure						pukovnik Antun Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	Verona, 12. 4. 1749.	b. 550	
148	103	Večerica, Pave	Jure						kapetan Andrija Medin	pukovnik Antun Kumbat	Mleći, 28. 3. 1750.	b. 550	
149	104	Verković, Jakov	Josip	20	srednjega rasta	smeđokos			kapetan Antun Kumbat	bojnik vojske Ivan Kumbat	Mleći, 30. 3. 1725.	b. 546	
150	105	Vrsalović, Mijo	Jakov						kapetan Ivan Maina/Krapović	bojnik vojske Ivan Kumbat	Poreč, 14. 4. 1734.	b. 548	
151	106	Vuko, Blaž	Matija						kapetan Antun Kumbat	bojnik vojske Ivan Kumbat	Padova 17. 2. 1727.	b. 547	
152	107	Vuković, Todor	Ilija						kapetan Antun Kumbat	bojnik vojske Ivan Kumbat	Padova, 17. 2. 1727.	b. 547	naknadno prekrižen
153	108	Zoričić, Ćrgo	Slade	30	srednjega rasta	smeđokos			pukovnik Antun Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	Mleći, 29. 6. 1748.	b. 550	
154	108	Zoričić, Ćrgo	Slade	30	srednjega rasta	smeđokos			pukovnik Antun Kumbat	pukovnik Antun Kumbat	Verona, 12. 4. 1749.	b. 550	
155	109	Žderić, Pave	Ćrgur	45					kapetan Antun Marković	pukovnik Stjepan Buča	Brescia, 11. 1. 1729.	b. 503	

Literatura

- Berlam, A. (1935). „Le milizie dalmatiche della Serenissima.” *Rivista dalmatica*, 16, 1, 47–58.
- Concina, E. (1972). *Le trionfanti et invittissime armate Venete*. Venezia: Filippi editore.
- Čoralić, L. (2011^a). „Crmnčanin Marko Đikanović – pukovnik mletačkih prekomorskih postrojbi (*Fanti oltramaringi*)”. *Istorijski zapisi*, 83, 3–4, 63–86.
- Čoralić, L. (2011^b). „Mletački pukovnik Ivan Krapović iz Maina (prva polovica 18. stoljeća)”. *Arhivski zapisi*, 18, 2, 81–106.
- Čoralić, L. (2013^a). „Vojnici iz Hercegovine u mletačkim kopnenim postrojbama (18. stoljeće)”. *Hum: Časopis Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru*, 10, 162–182.
- Čoralić, L. (2013^b). „Vojnici u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama zavičajem iz Senja, Karlobaga te s područja Like i Krbave (18. stoljeće)”. *Senjski zbornik*, 40, 523–546.
- Čoralić, L. (2014). „Zagrepcani u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama u 18. stoljeću”. *Historijski zbornik*, 67, 1, 119–127.
- Čoralić, L. (2015^a). „Dubrovčani – vojnici u mletačkim pješačkim postrojbama (*fanti oltramaringi*) u 18. stoljeću”. *Analiza Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku*, 53, 2, 293–309.
- Čoralić, L. (2015^b). „Vojnici iz Bosne u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama u 18. stoljeću”. *Prilozi – Institut za istoriju u Sarajevu*, 44, 35–55.
- Čoralić, L. (2015^c). „Zadarski otočani u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama (18. stoljeće)”. *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU*, 33, 173–198.
- Čoralić, L.; Katušić, M. (2010). „Od afričke obale do dalmatinske prijestolnice – mletački general Marko Antun Bubić (1735. – 1802.)”. *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU*, 28, 139–172.
- Čoralić, L.; Katušić, M. (2012^a). „Kotorski plemići Frano Buća, Gabrijel Vračen i Nikola Paskvali – časnici mletačkih prekojadranskih vojnih postrojbi (prva polovica XVIII. st.)”. *Povijesni prilozi*, 31, 42, 249–273.
- Čoralić, L.; Katušić, M. (2012^b). „Peraštanin Tripun Štukanović (+ 1769) – pukovnik mletačkih oltramarina”. *Analiza Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku*, 50, 385–410.
- Čoralić, L.; Katušić, M. (2013). „Grbljani u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama (18. stoljeće)”. *Istorijski zapisi*, 86, 3–4, 159–183.
- Čoralić, L.; Katušić, M. (2015). „Pukovnici, bojnici, kapetani – časnici iz kaštelanske obitelji Kumbat u službi Mletačke Republike (18. stoljeće)”. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 57, 145–183.
- Čoralić, L.; Katušić, M. (2016). „Šibenčani u mletačkim prekojadranskim kopnenim postrojbama”. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 58, 147–190.
- Čoralić, L.; Katušić, M. (2017^a). „*Fanti oltramaringi* i *Croati a cavallo* – vojnici s otoka Ugljana u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama u 18. stoljeću”. U J. Faričić (ur.), *Kali* (163–178). Zadar: Sveučilište u Zadru – HAZU – Općina Kali.
- Čoralić, L.; Katušić, M. (2017^b). „Jerolim Smeća – pukovnik mletačkih prekomorskih pješačkih postrojbi (druga polovica 18. stoljeća)”. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 59, 289–314.

- Čoralić, L.; Markulin, N. (2018^a). „Kotorski plemić Benedikt Paskvali (1704. – 1790.) – zapovjednik mletačkih prekomorskih pješačkih postrojbi“. *Acta Histriae*, 26, 2, 393–428.
- Čoralić, L.; Markulin, N. (2018^b). „Vojni inženjer Antun Marković (u. 1767.) i njegova pješačka pukovnija“. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 60, 167–204.
- Čoralić, L.; Markulin, N. (2019^a). „Kotorski plemić i zapovjednik mletačkih prekomorskih pješaka Stjepan Buća i sastav njegove pukovnije (prva polovica 18. stoljeća)“. *Povijesni prilozi*, 38, 56, 261–294.
- Čoralić, L.; Markulin, N. (2019^b). „Trogirski plemići Michieli Vitturi – visoki časnici mletačkih prekomorskih kopnenih postrojbi u drugoj polovici 18. stoljeća“. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 61, 361–405.
- Favaloro, F. P. (1995). *L'Esercito Veneziano del '700: Ricerche e schizzi*. Venezia: Filippi editore.
- Hale, J. R. (1990). *L'organizzazione militare di Venezia nel' 500*. Roma: Jouvence.
- Madunić, D. (2012). „Defensiones Dalmatiae: Governance and Logistics of the Venetian Defensive System in Dalmatia during the War of Crete (1645 – 1669)“. Doktorska disertacija. Budimpešta: Central European University.
- Markulin, N. (2014). „Vojno poduzetništvo u Mletačkoj Dalmaciji i Boki za vrijeme Morejskog rata (1684. – 1699.)“. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 56, 91–142.
- Markulin, N. (2015). „Mletačka vojna organizacija u Dalmaciji i Boki od Morejskog rata (1684. – 1699.) do Požarevačkog mira 1718.“ Doktorska disertacija. Zadar: Sveučilište u Zadru.
- Markulin, N. (2016). „Vojno poduzetništvo u Mletačkoj Dalmaciji i Boki od 1700. do 1718. godine“. *Povijesni prilozi*, 35, 51, 159–196.
- Mayhew, T. (2008). *Dalmatia between Ottoman and Venetian Rule: Contado di Zara 1645-1718*. Rim: Viella.
- Peričić, Š. (1993). „Glavari i časnici Vojne krajine u Dalmaciji“. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 35, 219–252.
- Peričić, Š. (2000). „Neki Dalmatinci – generali stranih vojski“. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 42, 195–220.
- Sabalich, G. (1909). *Huomeni d'arme di Dalmazia*. Zadar: S. Artale.
- Sabalich, G. (1928). „La Dalmazia guerriera.“ *Archivio storico per la Dalmazia*, 3, 5, fasc. 30: 279–300.
- Stanojević, G. (1970). *Jugoslovenske zemlje u mletačko-turskim ratovima XVI-XVIII vijeka*. Beograd: Istorijski institut.
- Vrandečić, J. (2013). *Borba za Jadran u ranom novom vijeku: mletačko-osmanski ratovi u venecijanskoj nuncijaturi*. Split: Filozofski fakultet u Splitu – Odsjek za povijest.

Neobjavljeni izvori

- Repubblica Italiana – Archivio di Stato di Venezia – fondo 0715 – Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli (RI-ASVe-0715-Inquisitori ... pubblici ruoli), b. 450, 454, 499–526, 546–552, 599, 600A, 604A, 629–639, 643–647, 650–655, 663, 702–703.

THE DENIZENS OF SPLIT IN VENETIAN OVERSEAS INFANTRY UNITS IN THE EIGHTEENTH CENTURY

Abstract

During the Early Modern Period, mainly in the time of the Veneto-Ottoman wars in the seventeenth and the eighteenth century, the backbone of Venetian Trans-Adriatic armed forces were units called *Fanti oltramaroni* and *Croati a cavallo*, whose soldiers were recruited primarily from the Venetian acquisitions stretching from Istria to Albania and Greece. In this article, the central topic of research relates to the part the denizens of Split played in the aforementioned military units during the eighteenth century. The article is based on the analysis of sources kept in the *Archivio di Stato di Venezia* (archival series: *Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli*), containing full lists of military complements of regiments and companies. Based on the extant data, personal data of the soldiers and their physical characteristics (age, stature, colour of hair) are analysed. Analysis of the documents shows that in quantitative sense the denizens of Split made one of the most numerous groups of Croats within Venetian infantry and cavalry. The analysis also shows that the soldiers from Split served in the units mostly commanded by prominent military commanders, who were by their origin also coming from Dalmatia and Boka, and it is evident that those units (regiments and companies) were extremely mobile and collocated all around Venetian Italian and overseas acquisitions. In the end of the article, it is concluded that problematics of the part played by the Croats in Venetian military units, in this particular case of the denizens of Split, due to the rich sources at our disposal, still leaves enough space for future research and scholarly discussion. As an appendix to the article is given full list of hitherto discovered soldiers from Split in the infantry overseas units of the armed forces of Venetian Republic.

Key words: Split, Dalmatia, the Republic of Venice, *Fanti oltramaroni*, military history, the eighteenth-century history